

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat d'educació

Memòria del Treball de Fi de Grau

Canvi lingüístic en el català de Mallorca: què ens en diu la morfologia verbal?

Joan Parera Servera

Grau en Educació Primària

Any acadèmic 2021-22

Treball tutelat per Elga Cremades Cortiella

Departament de Filologia Catalana i Lingüística General

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació	Autor		Tutor	
	Sí	No	Sí	No
	X		X	

Paraules clau del treball: català, dialecte, estàndard, Mallorca, morfosintaxi.

Resum

Diversos estudis han posat de manifest que el català mallorquí està patint un procés d'anivellament (o de desdialectalització) respecte a l'estàndard oriental central, si bé tradicionalment s'ha considerat que el català mallorquí és un dels dialectes més conservadors de la llengua catalana. Aquest treball analitza la realització, per part de 18 joves mallorquins de quatre fenòmens relacionats amb la morfosintaxi verbal (primera persona del present d'indicatiu del verb *ser*, desinència de la primera persona del present d'indicatiu, vocals temàtiques de les persones 4 i 5 del present d'indicatiu i ús del passat simple o perifràstic) amb l'objectiu de determinar si s'està produint un canvi i quins són els factors que el podrien propiciar.

Paraules clau: català, dialecte, estàndard, Mallorca, morfosintaxi.

Abstract

Several studies have shown that Majorcan Catalan is undergoing a process of leveling (or de-dialectalization) with respect to the central Eastern varieties, although Majorcan Catalan has traditionally been considered one of the most conservative dialects of the Catalan language. This thesis analyzes the realization, by 18 young Majorcans of four phenomena related to verbal morphosyntax (first person present indicative of *ser*; ending of the first person singular in the present; thematic vowels of the persons 4 and 5 of the present, and the use of the past simple or periphrastic) with the aim of determining whether a change is taking place and what are the factors that could propitiate it.

Keywords: Catalan, dialect, standard, Mallorca, morphosyntax.

Resumen

Varios estudios han puesto de manifiesto que el catalán mallorquín está sufriendo un proceso de nivelación respecto al estándar oriental central, aunque tradicionalmente se ha considerado que el catalán mallorquín es uno de los dialectos más conservadores de la lengua catalana. Este trabajo analiza la realización, por parte de 18 jóvenes mallorquines, de cuatro fenómenos relacionados con la morfosintaxis verbal (primera persona del presente de indicativo del verbo *ser*, desinencia de la primera persona del presente de indicativo, vocales temáticas de las personas 4 y 5 del presente de indicativo, y uso del pasado simple o perifrástico) con el objetivo de determinar si se está produciendo un cambio y cuáles son los factores que podrían propiciarlo.

Palabras clave: catalán, dialecto, estándar, Mallorca, morfosintaxis.

ÍNDIX

1.	Introducció	4
2.	Objectius	5
3.	Marc teòric	6
3.1.	Dialectologia catalana: panoràmica dels dialectes catalans	
3.2.	El català mallorquí	10
3.2.1.	Breu repàs de la història del català balear	11
3.2.2.	Característiques principals del català mallorquí	12
3.3.	Situació sociolingüística del català de Mallorca	13
3.3.1.	Context demogràfic	13
3.3.2.	Competències i usos lingüístics de la població	14
3.4.	La relació entre els conceptes d' estàndard i dialecte	18
3.5.	Canvi lingüístic en el català de Mallorca: estat de la qüestió	19
3.5.1.	Fonètica i fonologia	19
3.5.2.	Morfosintaxi	21
3.5.3.	Lèxic	23
4.	L' estudi: metodologia	23
5.	Resultats	27
6.	Discussió	33
7.	Conclusions	35
8.	Referències bibliogràfiques	37
9.	Annexos	38

1. Introducció

Un dels objectius de les institucions públiques dels territoris catalanoparlants durant els darrers 40 anys ha estat *normalitzar* una llengua que històricament ha estat minoritzada i que, en conseqüència, no es va poder estandarditzar per sedimentació en el procés històric de formació dels estats moderns. Qualsevol procés d'estandardització té, però, un efecte homogeneïtzador en relació amb les altres varietats de la mateixa llengua. Per tant, tot i que qualsevol membre d'una comunitat lingüística emprà el seu dialecte geogràfic, social i cronològic per relacionar-se amb l'entorn immediat i, en principi, només recorre a la varietat estàndard en contextos d'ús molt concrets, s'ha demostrat –especialment en parlants que tenen accés a l'educació superior– que un dels efectes de l'estàndard és un cert anivellament lingüístic o “desdialectalització”, ja que l'estàndard s'identifica amb la llengua en comptes de ser considerat una varietat.

Diversos estudis, de fet, han posat de manifest que el català mallorquí està patint aquest procés d'anivellament respecte a l'estàndard oriental central. Tot i que sovint s'ha considerat que el català mallorquí és un dels dialectes més conservadors de la llengua catalana, sembla que actualment aquesta afirmació podria no ser certa. Mallorca, com la major part del món occidental, es troba immersa en un procés de globalització, en què els canvis socials, tecnològics, polítics i demogràfics han afectat la llengua.

Al cap i a la fi, la llengua està en un procés de canvi constant (generació rere generació la forma de parlar de qualsevol comunitat canvia). Tal com explica Radatz (2007), l'alfabetització de masses, la gran proliferació dels mitjans de comunicació electrònics o els grans moviments demogràfics són factors que provoquen processos de pèrdua d'identitat d'un dialecte, i sembla que el català mallorquí no està exempt d'aquests canvis.

En aquest treball, doncs, pretenem fer una primera aproximació al procés d'anivellament lingüístic a Mallorca en matèria de morfologia i sintaxi entre la població d'edat universitària d'algunes localitats de l'illa, i intentarem posar de manifest els factors que contribueixen a aquest procés. Volem mostrar en quines situacions, llocs geogràfics i contextos el català que es parla actualment a Mallorca tendeix a la desdialectització i quins en són els motius.

Per fer-ho, tindrem en compte la situació del català a Mallorca tant des d'una perspectiva lingüística (tenint en compte els trets més característics del català mallorquí en els diferents

nivells de la llengua: fonètica i fonologia, morfologia, sintaxi i lèxic) com des d'una perspectiva sociolingüística.

Primer de tot, a què ens referim quan parlem de dialecte? Un dialecte és la modalitat que presenta una llengua en una zona determinada (Institut d'Estudis Catalans, 2022, 'dialecte' accepció 2). A les illes ens trobam amb diferents varietats dialectals molt parescudes ja que segons Melià (2014) a cada illa hi ha una manera particular de parlar i popularment es designa la llengua pròpia a cada illa amb els noms de mallorquí, menorquí, eivissenc o formenterer.

Per tant, en aquest estudi cercam identificar en quin grau i forma els diversos factors ocorreguts pels darrers anys a l'illa de Mallorca han condicionat l'ús del nostre dialecte des d'una perspectiva sincrònica.

2. Objectius

Tal com s'ha exposat, en part, a la introducció, aquest treball té com a objectiu principal determinar fins a quin punt es pot parlar de *procés de desdialectalització* en el català dels joves mallorquins pel que fa al nivell morfològic. Es pretén, doncs, respondre bàsicament a dues preguntes:

1. Podem observar un anivellament lingüístic morfològic en els parlants joves del català mallorquí?
2. Quins són els factors que expliquen el procés de (no) desdialectalització del català mallorquí?

Per respondre a aquesta pregunta, caldrà assolir els objectius següents:

1. Observar i analitzar dades relatives a la producció dels fenòmens morfològics considerats tradicionalment més característics del català mallorquí. Es tindran en compte fenòmens relatius, sobretot, a la morfologia verbal, que són les variables dependents del nostre treball:
 - a) primera persona del verb *ser*;
 - b) manteniment de la vocal temàtica *-a-* en certes formes de la primera conjugació;
 - c) realització de la primera persona del singular com a morfema buit;

d) ús del passat perifràstic en comptes del passat simple

2. Determinar els factors lingüístics i sociolingüístics que contribueixen al canvi o al manteniment dels fenòmens analitzats. Concretament, es miraran les variables següents: sexe/gènere, origen geogràfic i dominància lingüística.

Per arribar a assolir aquests objectius generals es va dur a terme un qüestionari dialectològic a a una mostra de població d'entre 18 i 32 anys de diverses localitats de Mallorca, més concretament de Palma, Son Servera i Manacor, i es van analitzar les diverses variables dependents, ja esmentades, d'acord amb quatre variables independents: el gènere del parlant, l'origen (Palma o fora de Palma) i la llengua en què és dominant. No es va tenir en compte l'edat perquè les persones entrevistades tenen edats similars.

3. Marc teòric

3.1 Dialectologia catalana: panoràmica dels dialectes catalans

El català, com qualsevol altra llengua, presenta una gran diversitat dialectal, és a dir, existeixen diferents varietats lingüístiques segons la procedència social, geogràfica o històrica dels parlants.

Des del punt de vista geogràfic, actualment hi ha cert consens en el fet que el català es pot dividir en dos grans blocs (oriental i occidental). D'acord amb Veny i Massanell (2012), “[a]questa divisió es basa en l’existència d’un feix d’isoglosses, força compactes, que travessa els Països Catalans de nord a sud” (p.10).

El bloc occidental engloba els territoris d’Andorra, la franja d’Aragó, les comarques lleidatanes, les Terres de l’Ebre, el País Valencià i a la zona del Carxe, a Múrcia. El bloc oriental, en canvi, inclou les comarques gironines i barcelonines, bona part de les comarques tarragonines, les illes Balears i Pitiüses, i la ciutat sarda de l’Alguer.

Dins dels dos grans blocs hi podem encabir sis dialectes, que presentem a la taula 1.

Taula 1. Principals dialectes catalans

Català occidental	Nord-occidental Valencià
Català oriental	Central Rossellonès (o septentrional) Balear Alguerès

A més dels dialectes que podem observar a la taula 1, existeixen diversos subdialectes (al voltant de 15, segons la classificació), que, alhora es divideixen en diversos parlars. En aquest sentit, el mallorquí es consideraria un subdialecte del balear, i el parlar de Manacor, per exemple, un parlar del mallorquí.

D'acord amb Veny i Massanell, els dos grans blocs es distingeixen per diverses característiques morfosintàctiques, foneticofonològiques i lèxiques. Aquestes diferències es relacionen tant amb qüestions diacròniques com amb qüestions sincròniques.

Des d'una perspectiva diacrònica podem dir, tal com indica Veny i Massanell (2012), que la diferència radica en el fet que el català occidental es manté més fidel al vocalisme àton i preliterari format per ([a, e, i, o, u]). També conserva la distinció entre /a/ i /e/ àtones i entre /o/ i /u/ àtones. En canvi, català oriental trobam que, ja entre els segles XIII i XVI, es van produir i consolidar una sèrie de neutralitzacions en les vocals àtones: /a/, /ɛ/ i /e/ es neutralitzen en [ə], i /ɔ/, /o/ i /u/ es neutralitzen en [u].

A la taula 2 intentem resumir les principals diferències entre els dos blocs dialectals del català, d'acord amb el que expliquen Veny i Massanell (2012).

Taula 2. Principals diferències entre el català occidental i el català oriental . Font: Veny i Massanell (2015, p. 97-99)

	Català oriental	Català occidental
Fonètica i fonologia	<p>-GUA/-QUA àtons finals tendeixen a monoftongar: [ájɥə]/[ájɥo]/[ájɥu] ‘aigua’, [páskə]/[pásko]/[pásku] ‘pasqua’</p> <p>-GUA/QUA- tònic tendeixen a monoftongar: [‘gɔjtə] <i>guaita</i>; [‘kɔtrə] <i>quatre</i></p> <p>lodització dels grups romànics: C’L, G’L I L [j]: OCULU > [uj] ‘ull’, REGULA > [re’ja] ‘rella’, PALEA > [pájə] ‘palla’</p> <p>Reforç dental per als mots acabats en -r: [kɔrt] ‘cor’[mart] ‘mar’</p> <p>Manca de nasal adventícia en casos com: <i>llagost</i>, <i>llagosta</i>, <i>llagostí</i></p> <p>IUNCU > junc HEDERA > hedera DIES MARTIS > dimarts</p> <p>/ʃ/ intervocàlica o final no segrega iod: [káʃə] ‘caixa’,</p>	<p>-GUA/-QUA àtons finals es mantenen: [ájɥwa] ‘aigua’, [páskwa]</p> <p>-GUA/-QUA tònic es mantenen: [gwájta] ‘guaita’, [kwátre] ‘quatre’</p> <p>Lleisme en els grups romànics C’L, G’L I L [j]: OCULU > [uʎ] ‘ull’, REGULA > [re’ʎa] ‘rella’, PALEA > [páʎa] ‘palla’</p> <p>Manca de reforç per als mots acabats en -r: [kɔr] ‘cor’[mar] ‘mar’</p> <p>Nasal adventícia en casos com: <i>llangost</i>, <i>llangosta</i>, <i>llangostí</i></p> <p>IUNCU > junc HEDERA > hedra DIES MARTIS > dimats</p> <p>/ʃ/ intervocàlica o final segrega iod: [kájʃa] ‘caixa’,</p>

	[koʃ] 'coix'	[koʃʃ] 'coix'.
Morfologia	<p>Morfologia nominal: Formes pronominals reforçades: <i>em, et, es, ens, us, el, els, en</i></p> <p>Flexió de gènere i nombre: Els plurals d'antics esdrúixols llatins acabats en -N' perden la nasal: HOMINES > <i>homes</i>.</p> <p>Morfologia verbal, regular o irregular: Desinències en -i per al present de subjuntiu: [kánti], [kántis], [kánti], [kántin].</p> <p>Increment dels verbs incoatius amb è tònica: <i>podreix, podresca</i>.</p>	<p>Morfologia nominal: Formes pronominals plenes: <i>me, te, se, mos, vos, lo, los, ne</i></p> <p>Flexió de gènere i nombre: Els plurals d'antics esdrúixols llatins acabats en -N' conserven la nasal: HOMINES > <i>hòmens</i></p> <p>Morfologia verbal, regular o irregular: Desinències en -a i -e per al present de subjuntiu: [kánta]/[kánte], [kántes], [kánte], [kánten].</p> <p>Increment dels verbs incoatius amb <i>i</i> tònica: <i>podrix, podrisca</i>.</p>
Lèxic	<p>Diferències onomasiològiques:</p> <p>Lèxic específic: <i>mirall, nen, xai o be, llombrígol, romaní, canó</i> (de les agulles) entre d'altres.</p>	<p>Diferències onomasiològiques:</p> <p>Lèxic específic: <i>espill, xic, corder, melic, romer, canut</i> entre d'altres.</p>

Des del punt de vista fonològic, trobam diferències d'inventari i de distribució.

Segons Veny i Massanell (2012), aquestes diferències d'inventari (és a dir, les diferències en el nombre de fonemes que disposa cada varietat) no afecten la macropartició entre el català oriental i occidental, però sí que condicionen la subdivisió dialectal.

També trobam diferències de distribució, perquè hi ha diferències en les possibles combinacions d'aquests fonemes i en les posicions en què poden aparèixer (Veny i Massanell 2012).

És fonamental tenir present que les fronteres entre dialectes hi ha una zona en què conviuen alguns trets dels dos dialectes. Aquests territoris reben el nom de zones de transició.

Les diferències entre els diversos dialectes, però, es poden veure afectades per fenòmens d'anivellament o de desdialectalització. Aquests termes fan referència al procés pel qual un dialecte comença a convergir amb el temps amb la varietat estàndard de la llengua. Hi ha diversos factors que, d'acord amb Veny (1986, p. 53), poden influir en el grau i la velocitat amb què un dialecte experimenta l'anivellament.

Són aquests:

1. Moviments migratoris: l'emigració de la població d'un territori i la immigració procedent d'un altre territori pot accelerar l'anivellament lingüístic.
2. Prestigi de l'estàndard: l'ús de la varietat estàndard en dominis públics (escola, govern, mitjans de comunicació) legitima la varietat estàndard a costa de la no estàndard.
3. Burla: els trets que pertanyen a varietats allunyades de l'estàndard poden adquirir connotacions negatives.
4. Decadència o canvis culturals: els progressos tècnics i la modernització fan que algunes pràctiques esdevinguin obsoletes i que n'apareguin de noves, la qual cosa implica canvis en expressions lingüístiques (especialment ítems lèxics) que fan referència a aquestes pràctiques.

3.2 Català mallorquí

3.2.1 Breu repàs històric del català balear

Per començar, cal comentar que, segons Veny i Massanell (2015) “el primer factor històric interessant d’assenyalar és que el balear és un dialecte consecutiu” (p.184). Això vol dir que no prové de l’evolució del llatí sino que va arribar a les illes per la conquesta de Jaume I l’any 1229.¹ El fet que el català sigui un dialecte consecutiu i no constitutiu pot afavorir la presència d’unes característiques determinades, com ara la presència i el manteniment de certs trets arcaics, la qual cosa també pot haver estat afavorida pel fet que en la conquesta hi van participar occitans. De fet, segons Veny i Massanell (2012), alguns trets propis del mallorquí poden ser atribuïbles a la seva presència a l’illa.

El domini àrab de les Illes, que va durar uns 300 anys, també va deixar petjades lingüístiques: així, tot i que els àrabs i els mossàrabs van integrar-se lingüísticament al romanç català, encara avui podem trobar topònims d’origen àrab o mossàrab: *Binissalem, Biniamar, Algaida, Raixa, Moscardi*, etc.

També és important recordar que, amb la mort de Jaume I l’any 1276, es va dur a terme la constitució del Regne de Mallorca. A partir d’aquí, i fins a meitats del segle XIV, el regne de Mallorca passa a estar comandat pels comtats del Rosselló, la Cerdanya i Montpeller segons (Veny i Massanell 2012). Això va provocar, des del punt de vista dialectal, que hi hagi certes similituds entre el català septentrional i el balear.

Segons Ballerman i Melià (2010), a començament del segle XVIII, les institucions pròpies de la corona catalanoaragonesa van patir un procés ràpid de substitució per les de la corona castellana, i el català de manera progressiva va anar perdent el caràcter de llengua *oficial*. Malgrat això cal afegir que segons Veny i Massanell (2012) els parlars balears s’han pogut mantenir resguardats d’influències lingüístiques castellanques, que eren més presents en territoris catalans.

¹ Cal tenir en compte que la conquesta de les Balears va produir-se en tres fases: Jaume I va conquerir Mallorca el 1229 i Eivissa el 1235, i Alfons III va sotmetre Menorca mig segle més tard, el 1287.

Al segle XX, i especialment a partir de la victòria del bàndol franquista a la Guerra Civil espanyola (1936-1939), el català va ser perseguit i rel·legat a un àmbit col·loquial. El règim franquista va establir com a llengua oficial el castellà i totes les obres i escrits van ser censurats, així com l'ensenyament oficial de la llengua. A més, es van promoure forts moviments migratoris que van afavorir la bilingüïtzació de la societat i van afectar, d'alguna manera, els trets propis del català mallorquí.

A partir d'aquest moment entrem en una etapa preturística. En aquesta etapa segons Veny i Massanell (2015) la societat era preindustrial. Hi havia una gran diferenciació entre la capital (Ciutat) i la part forana. A Ciutat sempre hi havia majoritàriament presència castellanoparlant i en la part forana principalment es parlava el català. Els únics que tendien a ser castellanoparlants eren o policies, mestres d'escola o funcionaris. Posteriorment s'ha duit a terme un procés de globalització, turisme i nous canvis en el català actual.

Actualment el dialecte del català de mallorca pot estar sofrint canvis com un procés de desdialectització, pèrdua d'identitat i altres canvis substitutius a causa principalment de la immigració, ja sigui de la península, ja sigui internacional (que ha reconfigurat el paisatge lingüístic de l'illa), i de les ideologies lingüístiques que han aparegut arran de tots els canvis explicats.

En aquest sentit, l'estudi pretén localitzar quins són els trets que han sofert aquest procés de desdialectalització.

3.2.2 Característiques principals del català mallorquí

El català mallorquí, segons Veny i Massanell (2012), que se situa en el bloc oriental, com hem vist a la taula 1, mostra característiques específiques en tots els nivells lingüístics. Des del punt de vista fonètic, cal fer notar algunes especificitats en el vocalisme tònic, el vocalisme àton, la realització de diftongs, el consonantisme (que és compartit amb el del català central però inclou la fricativa labiodental sonora /v/), les paraules esdrúixoles, etc. En l'àmbit morfosintàctic destaca la realització d'algunes formes verbals o l'article salat, per exemple, i en l'àmbit lèxic també hi ha paraules específiques del dialecte.

A continuació exposem les principals característiques del català mallorquí en els diferents nivells lingüístics.

3.3 Situació sociolingüística del català de Mallorca

3.3.1 Context demogràfic

En l'actualitat segons, Miralles (2008) “la situació sociolingüística a Mallorca és com més va més complexa, fonamentalment a causa de dos factors: d'una banda, l'arribada de migracions noves i diversificades que introdueixen canvis demogràfics, lingüístics i culturals” (p. 144). També comenta que la forta globalització econòmica provoca que s'intensifiqui l'oposició de valors entre allò local i global.

A partir del boom turístic, anys seixanta fins als inicis dels noranta, es podia fer la distinció entre turista i immigrant. Popularment, es distingia entre *guiiri* i *foraster*, els primers provinents dels països anglosaxons i alemanya i l'últim a la gent que ve de la península. Encara és així a alguns pobles de la part forana, però aquesta distinció s'ha vist alterada degut a la gran quantitat de diversitat cultural a les illes.

Segons Miralles (2008) “centrant-nos ara exclusivament en les migracions europees de direcció Nord-Sud a Mallorca, aquesta migració postindustrial [...] té els seus dos grans exponents en el que s'ha convingut a anomenar turistes residencials o estrangers residents” (p. 146).

Fent referència a la distribució de la població, trobem que als pobles d'interior hi ha una presència notable de catalanoparlants del dialecte mallorquí. Als pobles costaners hi ha majoritàriament presència de catalanoparlants del dialecte mallorquí, immigració dels països anglosaxons. També hi ha elevada presència d'immigrants de la península. En les zones de costa, degut a la presència del turisme, hi ha gran presència d'immigrants de la península i internacionals (principalment dels països d'arreu d'europa, sud amèrica i del nord d'Àfrica). Hi ha alguns catalanoparlants però pocs. Cal mencionar que hi ha casos de pobles com Manacor, Inca, Sa Pobla, Felanitx que compleixen les característiques dels pobles d'interior però també hi ha elevada presència d'immigració provinent del nord d'Àfrica i de Sud-amèrica. Per acabar,

a ciutat, hi trobem una gran diversitat cultural com a tota l'illa però la presència de catalanoparlants és més baixa que la resta.

3.3.2 Competències i usos lingüístics de la població

A Mallorca ens trobem la delimitació de tres diferents zones amb usos lingüístics de la població. En primer lloc tenim els pobles on els parlants locals acostumen a emprar el català per a un ús social, acadèmic i administratiu, en segon lloc tenim la ciutat, on la gent local sol xerrar el català en l'àmbit col·loquial amb el seu cercle social i familiar que són també locals però tendeix a canviar la llengua quan parla amb persones que són castellanoparlants. Finalment ens trobem les zones de costa. En aquestes zones ocorre el mateix que a ciutat: la gent local sol xerrar el català en l'àmbit col·loquial amb el seu cercle social i familiar, es tendeix a canviar la llengua quan parla amb persones que són castellanoparlants

Les dades més recents que tenim de les competències i els usos lingüístics de la població a les Balears és l'Enquesta d'Usos Lingüístics de les Illes Balears de 2014, analitzat a Melià i Vanrell (2018). Les dades de l'enquesta permeten mostrar que, en el conjunt de les Illes Balears el castellà es configura com el grup més nombrós tant pel que fa a la llengua inicial, com a la llengua d'identificació i la llengua habitual.

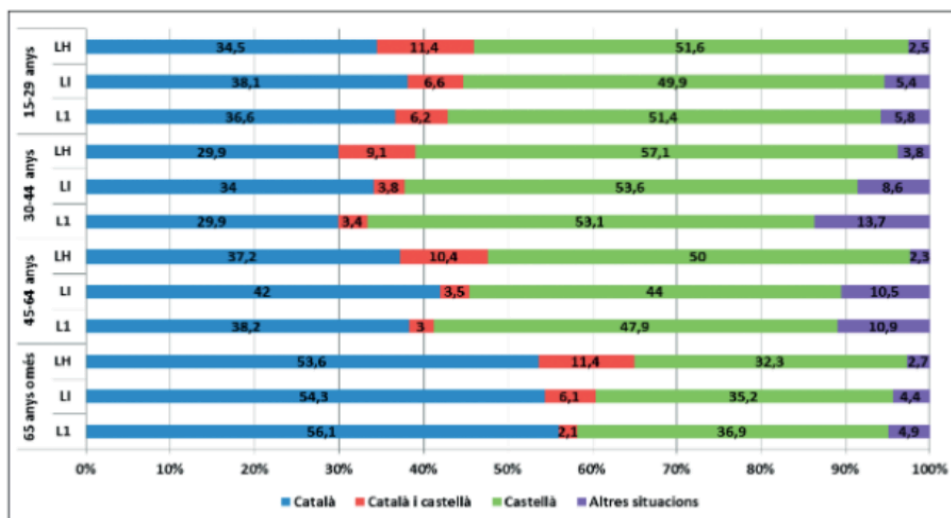

Figura 3. Llengua inicial, llengua d'identificació i llengua habitual per grups d'edat (Font: Defior 2017:65)

De fet, ja Defior (2017) va demanar a un grup de persones quina és la seva llengua habitual i quina llengua van parlar primer a casa quan era petit i ho va distribuir en diferents grups d'edat. Els resultats asseguren que si comparem el grup més jove amb el d'adults joves (30-44 anys), presenta un percentatge més alt de catalanoparlants habituals (34,5% vs 29,9%), d'identificació (38,1 % vs 34%) i inicials (36,6% vs 29,9%) i, al mateix temps, un percentatge més baix (sempre per comparació al d'adults joves) de castellanoparlants.

L'estudi de Defior (2017) també assegura que els més joves, però, són els qui també assoleixen un percentatge més alt de bilingües habituals, d'identificació i inicials.

El ja mencionat estudi de Defior (2017) exposa que, malgrat tot, el català “augmenta entre els joves de 15 a 29 anys com a llengua inicial (2,4 punts percentuals), com a llengua d'identificació (1,6 punts percentuals) i també com a llengua habitual (2,0 punts)” (p56-76.).

La recerca de Melià i Vanrell assegura que de les 244.546 persones nascudes a l'estranger i residents a les Balears el 2014, un poc més d'un terç (36,0 %) va néixer en estats en què el castellà és llengua oficial; la resta (64,0 %) en altres estats d'arreu del món.

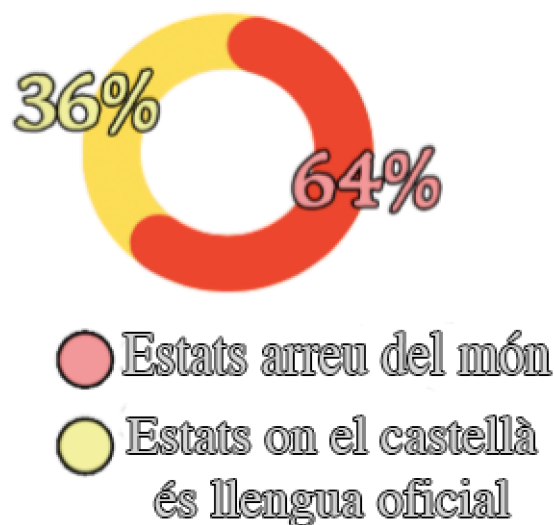

Figura 4. Percentatge sobre la llengua oficial del lloc de naixement dels parlants que viuen a les Illes Balears.

Malgrat la diversitat pel que fa a l'origen de la població, el català com el castellà té certa capacitat d'atracció, si bé, d'acord amb Melià i Vanrell (2018), “es detecta un augment de l'opció de català i castellà per igual, tant respecte del 2004 com per als valors que obté com a llengua d'identificació i, sobretot, com a llengua habitual respecte dels qui tenen aquesta opció com a llengua inicial”. A la taula següent podem trobar l'identificació per llengua oficial:

Taula 4. Llengua d'identificació per llengua inicial (%) (Melià i Vanrell 2018)

	Català	Castellà	Català i castellà	Altres situacions
Llengua inicial català	92	3,3	4,3	0,4
Llengua inicial castellà	6,8	88,5	3,9	0,7
Llengua inicial català i castellà	56,6	21,8	21,6	0,0
Llengua inicial altres situacions	2,7	19,8	3,0	74,5
Total	40,5	47	4,6	7,9

Des del punt de vista de les competències lingüístiques de la població, l'estudi coordinat per Melià i Vanrell (2018) mostra que, en relació amb 2004, hi ha un augment persistent i progressiu de les capacitats lingüístiques dels catalanoparlants a les Illes Balears. Així, a Mallorca, el 97,2% entén el català, el 82,3% el parla, el 83,9% el sap llegir i el 62,4% el sap escriure (EULIB 2014: 45).

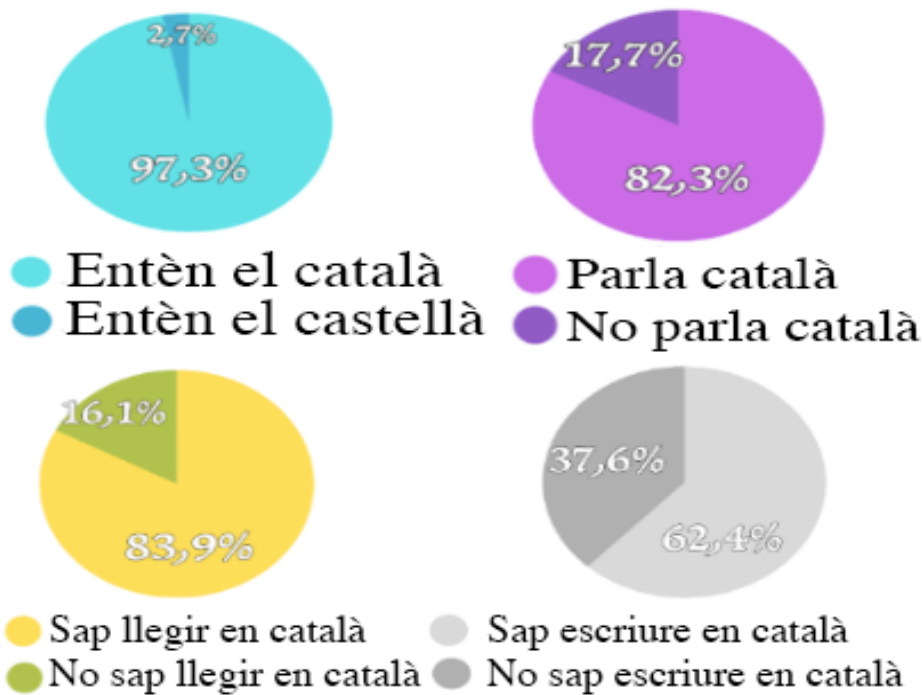

Figura 5. Comprensió i expressió en llengua catalana dels parlants de les Illes Balears. (Font: elaboració pròpia amb dades de l'EULIB 20214)

Tanmateix, la competència no es correlaciona perfectament amb l'ús de la llengua: així, tot i que la població de Mallorca té un nivell de competència en català relativament elevat, només el 37,3% de la població utilitza la llengua habitualment i el 10,9% utilitza tant el català com el castellà (EULIB 2014: 61). L'ús habitual està fortament correlacionat amb l'edat, ja que el 34,5% dels joves de 15 a 29 anys utilitzen la llengua habitualment (el 53,6% dels de 65 anys o més declara fer servir el català a la seva vida diària), cosa que podria condicionar, d'alguna manera, el canvi lingüístic.

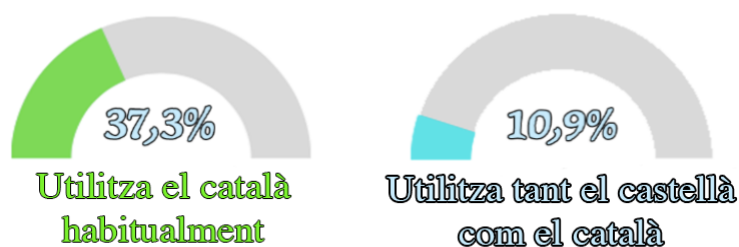

Figura 6. Freqüència d'ús del català segons (Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'EULIB 2014)

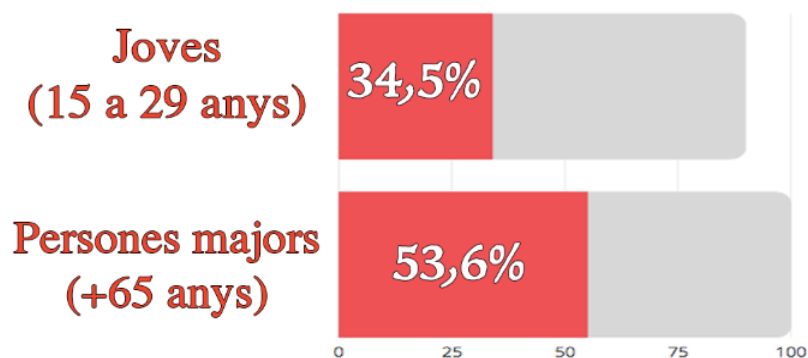

Figura 7. Ús habitual del català segons l'edat del parlants (Font: elaboració pròpia segons l'EULIB 2014)

3.4 La relació entre els conceptes d'estàndard i dialecte

El dialecte, segons Veny (1983) és una varietat lingüística de la llengua històrica. La llengua històrica, segons el mateix autor, és una família història de varietats lingüístiques afins i independents, per tant, és una varietat anterior a l'estàndard. Aquest últim és una varietat convencional que s'ha creat a posterior amb la intenció de formar una norma comuna. En definitiva no vol dir que cap sigui ni millor ni pitjor que l'altre sinó que són termes entrelaçats però diferents.

En paraules de Melià i Vanrell (2018):

Les persones que han respost es divideixen en dos grups en funció del seu origen (nats dins l'àrea lingüística catalana o nats fora), trobam que els nouvinguts majoritàriament seleccionen una denominació local o dialectal per a la llengua (58,0 %), mentre que el 42,0 % fa ús del nom unitari. Entre els parlants nascuts a l'àrea lingüística catalana, aquests valors són, respectivament, 59,5 % i 30,5 %. (p. 146).

3.5 Canvi lingüístic en el català de Mallorca: estat de la qüestió

A Mallorca s'ha duit a terme un canvi lingüístic en referència al dialecte propi de l'illa. Degut a diversos factors com les migracions, conquestes, canvis en el règim demogràfic entre d'altres.

En els següents apartats analitzarem en profunditat quins són els canvis en referència de fonètica, fonologia, morfosintaxi i lèxic amb l'objectiu de tenir un punt de referència per a la dada a terme de l'estudi dels entrevistats.

3.5.1 Fonètica i fonologia

D'acord amb Veny i Massanell (2012), el català balear té dos sistemes vocàlics tònic, que representem a la figura 1:

Sistema vocàlic tònic 1	Sistema vocàlic tònic 2
<p>Vocal chart for System 1 (Sistema vocàlic tònic 1) showing 8 vowels: i, u, e, ə, o, ε, ɔ, a.</p>	<p>Vocal chart for System 2 (Sistema vocàlic tònic 2) showing 7 vowels: i, u, e, o, ε, ɔ, a.</p>

Figura 1. Sistema vocàlic tònic del català balear (Font: Veny i Massanell (2012))

El sistema vocàlic tònic 1 conté 8 vocals tòniques, entre les quals hi ha la vocal medial semitancada tònica, /ə/, que en català medieval era pròpia de tot en el català oriental. Aquesta vocal és la que trobem en mots en què la vocal tònica es correspon amb una Ē o una Ī del llatí clàssic, com en els casos de *ceba* [ˈsəβə] o *pera* [ˈpərə].

Aquest sistema, que es preserva en la major part del català mallorquí (així com en part del català menorquí i, en bona mesura, en català eivissenc i formenterer), no es manté a Lloseta, Binissalem i Alaró, en què adopten el sistema vocàlic tònic 2, general a tot el català oriental. En aquest segon sistema, que conté set vocals tòniques, s'ha produït una obertura de la vocal neutra tònica en /ε/, de manera que ha desaparegut /ə/ tònica de l'inventari vocàlic. Així, podem trobar que els mots *ceba* i *pera* s'articulen com a [ˈsɛβə] o [ˈpɛrə], respectivament.

Quant a la fonètica, també cal fer notar qüestions de fonètica sintàctica, especialment l'articulació de l'africada [ts] resultant del contacte oclusiva + sibilant i també sibilant + sibilant. En són exemples *capsa* (articulat *ca[ts]a*) o *ses sabates* (*se[ts]abates*).

3.5.2 Morfosintaxi

Tal com expliquen Ramsburg (2022) i Veny i Massanell (2015), el català mallorquí es caracteritza per diversos trets morfosintàctics, entre els quals cal destacar que presentem a la taula 3.

Taula 3. Característiques més rellevants de la morfosintaxi del català mallorquí.

Tret destacable	Comentari
<p>Presència de l'article salat (<i>es, sa</i>) al costat de l'article literari (<i>el/la</i>)</p>	<p>L'article literari s'empra en registres formals, especialment escrits, i també amb algunes paraules i expressions, com els elements únics (<i>la mar, l'hospital</i> en les zones en què tradicionalment només n'hi havia un), les hores (<i>la una</i>) o altres expressions (<i>l'any que ve</i>).</p> <p>També s'empra <i>lo</i> en algunes expressions, com <i>tot lo dia</i>.</p> <p>En registres informals, l'article salat és general, i el masculí pren la forma <i>so</i> darrere de la preposició <i>amb</i> (<i>amb so cotxo</i>).</p>
<p>L'article personal (<i>en, na, n'</i>)</p>	<p>Es preserva l'ús de l'article personal <i>en, na</i> (o <i>n'</i> davant vocal) de manera general: <i>en Joan, na Marina, n'Àlex, n'Ester</i>.</p>

La primera persona del present d'indicatiu	<p>La major part dels verbs prenen el morfema \emptyset a la primera persona del singular del present d'indicatiu: <i>jo cant, jo perd, jo dorm</i>.</p> <p>Aquest tret també es preserva en alguerès, així com en valencià en les conjugacions segona i tercera (però no a la primera).</p>
Vocal temàtica /á/	<p>El català balear manté la vocal temàtica /á/ en la primera i segona persones del plural del present d'indicatiu dels verbs de la primera conjugació: <i>noltros cantam, voltros cantau</i>. A més, en mallorquí també es manté aquesta vocal temàtica a l'imperfet de subjuntiu: <i>que jo cantàs</i>.</p>
Clitització	<p>Pel que fa a la clitització, hi ha diversos trets que caracteritzen el català mallorquí:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Desplaçament de l'accent al pronom enclític: <i>cercar-té, aixecau-vós, escoltau-mós</i>. És una característica compartida amb el català septentrional (Veny i Massanell 2015, p. 197). - Posició proclítica del pronom en les formes de l'imperatiu: <i>m'escolti</i>. - Manteniment de l'ordre acusatiu + datiu en la combinació de dos pronoms febles: <i>la te duré</i> 'te la duré'.
Us de ésser com a auxiliar	<p>Igual que en català septentrional, en mallorquí és possible trobar <i>ésser</i> com a auxiliar: <i>som vengut</i> 'he vingut', <i>som anats</i> 'hem anat', <i>s'és moguda</i> 's'ha mogut'.</p>

3.5.3 Lèxic

Pel que fa al lèxic balear, segons Veny i Massanell (2015) “convé destacar-ne les coincidències amb el català occidental (*torcar* ‘eixugar’, *soll* ‘cort de porcs’, *arena* ‘sorra’, *somera* ‘burra’), explicables pel seu aïllament geogràfic, que afavoreix el manteniment d’elements lingüístics conservadors” (p.197). Hi ha, tanmateix, alguns exemples d’arcaïsmes que no són compartits amb l’occidental, com *capell* ‘barret’, *ver* ‘cert’, *talent* ‘gana’, *cercar* ‘buscar’ (Veny i Massanell 2012, 2015).

També és destacable la presència de gal·licismes a s’Arracó i a Sóller, que Veny i Massanell (2015) atribueixen al comerç amb França: *recolta* ‘collita’ (del francès *récolte*), *carrota* ‘pastanaga’ (fr. *carotte*), *peixe* ‘préssec’ (fr. *pêche*), *retreta* ‘pensió de jubilat’ (fr. *retraite*).

4. L’estudi: metodologia

4.1 Característiques del participants

Per arribar a assolir amb èxit els objectius generals del TFG es va passar una adaptació del *Bilingual Language Profile: català-castellà* (Birdson, Gerken i Amengual 2012) i es va fer una entrevista individual a un total de 18 persones d’entre 17 i 32 anys de les localitats de Palma, Son Servera i Manacor.

Figura 8. Lloc de procedència dels palants

D'aquestes 18 persones, hi havia un total de 9 dones i 9 homes. A més, es van dividir segons si eren de Palma o de fora: així, es van entrevistar 7 persones de Palma i 11 de fora.

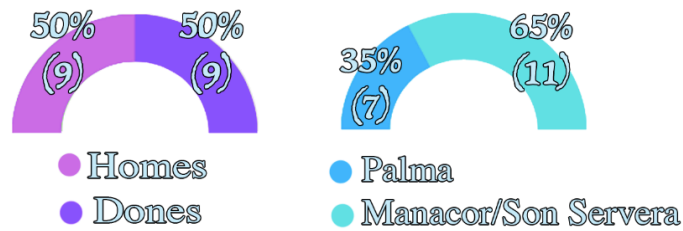

Figura 9. Gènere i procedència dels entrevistats

Pel que fa a la dominància lingüística, 6 persones eren dominants en castellà (33%) i 12 en català (66%). A la figura 9 podem veure les puntuacions obtingudes per cadascun dels participants.

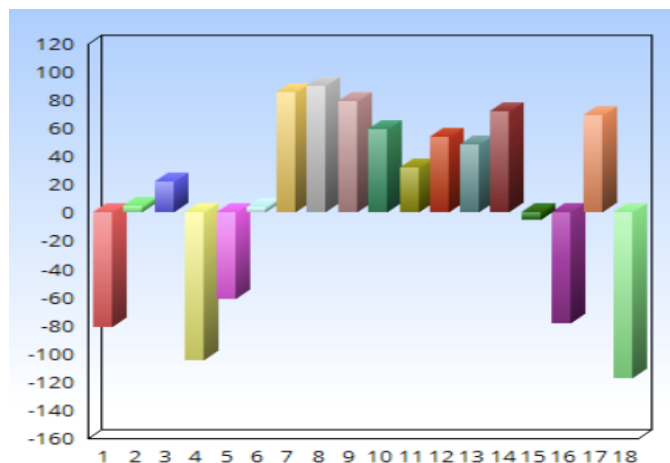

Figura 10. Puntuació dels parlants en el Bilingual Language Profile: català-castellà

Les fitxes sobre les entrevistes, la puntuació detallada del *Bilingual Language Profile* i totes les dades detallades estan al Annex 1.

4.2 Recollida de dades

Com hem comentat anteriorment, els ítems analitzats van ser els següents:

- a) **Primera persona del verb *ser*.** La forma més estesa per a la primera persona del singular del present d'indicatiu del verb *ser* en el domini lingüístic català és *Som*, si bé en català mallorquí la forma més habitual és *Som*. Sembla que hi ha alguns estudis o percepcions de professorat de llengua (comunicació personal) que indicarien que la població jove de Mallorca tendeix a emprar *Soc* en comptes de *som*..
- b) **Manteniment de la vocal temàtica -a- en certes formes de la primera conjugació.** A diferència del que succeeix en bona part del domini lingüístic, en català mallorquí se sol mantenir la vocal temàtica *a* de la primera conjugació en les persones 4 i 5 del present d'indicatiu i en l'imperfet de subjuntiu (*cantam, cantau, cantàs, cantassis*, etc.). En aquest treball mirarem si els joves de les zones estudiades mantenen aquesta característica del català mallorquí o tendeixen a emprar les formes més esteses en el domini lingüístic, amb *e* (*cantem, canteu*, etc.)
- c) **Realització de la primera persona del singular com a morfema buit.** En català balear, així com en alguerès, la primera persona del singular del present d'indicatiu té el morfema \emptyset , com podem comprovar a *jo cant, jo tem* o *jo dorm*. Tanmateix, algunes veus han detectat, entre la població jove, un ús cada cop més habitual del morfema *-o* (*canto, temo, dormo*). En aquest treball comprovarem si realment existeix aquesta tendència o no (i, en cas que sigui així, en quines formes sol aparèixer).
- d) **Ús del passat perifràstic en comptes del passat simple.** En català, hi ha dos temps verbals equivalents per expressar accions acabades (perfectives) en passat: el passat simple (*aní, anares, anà*) i el perifràstic, format amb l'auxiliar *va* (*vaig anar, vas anar, va anar*). Tradicionalment, en català mallorquí, com en valencià central, se solia preferir el passat simple, però alguns estudis (Corbera, Melià) detecten que aquests usos han disminuït en l'actualitat, en què la població jove prefereix el passat perifràstic.

Per recollir les dades relacionades amb els trets morfosintàctics observats, es va emprar una enquesta dialectològica amb diverses preguntes sobre diferents temes.. Les preguntes van enfocades a partir de les següents característiques típiques del mallorquí. En total hi ha un total de 5 activitats. En la primera l'entrevistat ha de fer una presentació d'ell mateix, en la segona pregunta han de convertir 5 frases de la primer persona del plural a la primera persona del singular. En la tercera activitat han d'explicar sobre un tema i han de passar 5 oracions a la primera i segona persona del plural. A continuació, en la quarta activitat, han de pronunciar

tres diferents verbs en primera, segona i tercera persona del plural i singular. Finalment s'ha d'explicar una anècdota del passat i transformar 10 oracions a primera, segona o tercera persona del passat.

A l'annex 2 es pot veure el guió de les entrevistes.

D'entrada, l'entrevista consistia a fer que els participants es presentessin, cosa que permetia elicitar la primera persona del singular del verb *ser*. A més, aquesta forma (*som/soc*) es va demanar amb una altra pregunta, en què havien de transformar una oració en tercera persona del singular cap a la primera persona. Aquesta mateixa estratègia es va emprar per cercar la forma de la primera persona del singular del present d'indicatiu en altres verbs: així, els participants van haver de transformar sis frases de diverses persones gramaticals a la primera. Per comprovar el manteniment de la vocal temàtica *-a-* a la primera i la segona persones del plural del present d'indicatiu, es va proposar un exercici de completar frases, tot i que també es va fer un exercici de conjugació de tot el paradigma del present d'indicatiu d'alguns verbs (la qual cosa també va permetre observar la primera persona). Finalment, per analitzar l'ús del passat perifràstic o del passat simple, es va demanar que fessin una petita narració en passat i també es va proposar un exercici de transformació de frases.

5. Resultats

Els resultats obtinguts de les enquestes es van analitzar mitjançant ANOVA d'un factor, amb el programari SPSS d'IBM. Es va partir de tres variables independents (gènere, localitat i dominància), a més dels parlants, i de quatre variables dependents (cadascun dels ítems analitzats). Com que totes les variables eren nominals i binàries, excepte els parlants individuals, es van codificar amb les xifres 1 i 2. Així mateix, es van fer percentatges del nombre total d'ocurrències de cada fenomen per comprovar si hi havia, o no, un canvi lingüístic.

A continuació exposem els resultats obtinguts per a cada fenomen lingüístic.

5.1 Primera persona del present d'indicatiu de *ser*

Fent referència a la primera persona del present d'indicatiu de *ser*, trobam que apareix 31 vegades. El 38,71% d'aquestes ocurrencies (és a dir, 12) corresponen a la forma tradicional mallorquina *som*, mentre que el 61,29% restant (19 de les 31 formes) corresponen a *soc*. La figura 11 mostra la distribució d'ocurrencies:

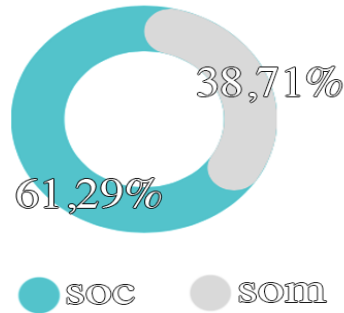

Figura 11. Ús de la primera persona del present d'indicatiu de *ser*.

La forma *soc*, doncs, és més freqüent que *som*, cosa que ens permet concloure (malgrat que en tenim poques ocurrencies) que hi ha un canvi lingüístic en aquest sentit. Tanmateix, sembla que aquest canvi no depèn de cap dels factors analitzats, ja que l'única variable independent significativa és la del parlant. Ho podem comprovar a les figures 12, 13, 14 i 15, que mostren els resultats de les ANOVA segons el parlant, el gènere, la localitat i la dominància lingüística.

ANOVA

Forma de la primera persona de SER

	Suma de cuadrados	gl	Media cuadrática	F	Sig.
Entre grupos	6.855	17	.403	10.484	<.001
Dentro de grupos	.500	13	.038		
Total	7.355	30			

Figura 12. ANOVA sobre la forma de la primera persona segons parlant.

ANOVA

Forma de la primera persona de SER

	Suma de cuadrados	gl	Media cuadrática	F	Sig.
Entre grupos	.250	1	.250	1.019	.321
Dentro de grupos	7.105	29	.245		
Total	7.355	30			

Figura 13. ANOVA sobre la forma de la primera persona segons gènere.

ANOVA

Forma de la primera persona de SER

	Suma de cuadrados	gl	Media cuadrática	F	Sig.
Entre grupos	.250	1	.250	1.019	.321
Dentro de grupos	7.105	29	.245		
Total	7.355	30			

Figura 14. ANOVA sobre la forma de la primera persona segons localitat.

ANOVA

Forma de la primera persona de SER

	Suma de cuadrados	gl	Media cuadrática	F	Sig.
Entre grupos	.112	1	.112	.448	.508
Dentro de grupos	7.243	29	.250		
Total	7.355	30			

Figura 15. ANOVA sobre la forma de la primera persona segons dominància.

5.2 Manteniment de la vocal temàtica *a* en la primera i segona persones del plural

Fent referència a la vocal temàtica trobam que apareix 212 vegades. 192 són ús de la vocal temàtica *a* i 20 són ús de la vocal temàtica *e*. Per tant, la majoria (90,57%) són ús de la vocal temàtica *a* i l'ús de la vocal temàtica *e* (9,43%).

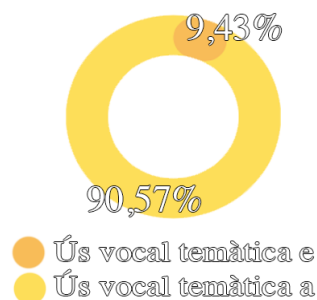

Figura 16. Vocal temàtica en la primera i segona persones del plural.

Fent referència a l'ús de la vocal temàtica, trobam que la forma més utilitzada és mantenir l'ús de la vocal *a* (malgrat que en tenim poques ocurrencies) sembla que no hi ha un canvi. En aquest cas sembla que la variació depèn segons el tipus de població i dominància, és a dir, ho solen emprar gent de palma i que és castellanoparlant. Ho podem comprovar a les figures 17,

18, 19 i 20, que mostren els resultats de les ANOVA segons el parlant, el gènere, la localitat i la dominància lingüística.

ANOVA					
VOCALT	Suma de cuadrados	gl	Media cuadrática	F	Sig.
Entre grupos	6.003	16	.375	10.019	<.001
Dentro de grupos	7.040	188	.037		
Total	13.044	204			

Figura 17. ANOVA sobre el manteniment de la vocal temàtica segons el parlant.

ANOVA					
VOCALT	Suma de cuadrados	gl	Media cuadrática	F	Sig.
Entre grupos	.242	1	.242	3.837	.051
Dentro de grupos	12.802	203	.063		
Total	13.044	204			

Figura 18. ANOVA sobre el manteniment de la vocal temàtica segons el gènere.

ANOVA					
VOCALT	Suma de cuadrados	gl	Media cuadrática	F	Sig.
Entre grupos	1.884	1	1.884	34.280	<.001
Dentro de grupos	11.159	203	.055		
Total	13.044	204			

Figura 19. ANOVA sobre el manteniment de la vocal temàtica segons el localitat.

ANOVA					
VOCALT	Suma de cuadrados	gl	Media cuadrática	F	Sig.
Entre grupos	.810	1	.810	13.435	<.001
Dentro de grupos	12.234	203	.060		
Total	13.044	204			

Figura 20. ANOVA sobre el manteniment de la vocal temàtica segons dominància.

5.3 Realització de la primera persona del singular com a morfema buit

Si ens referim a realització de la primera persona del singular com a morfema buit trobam que apareix 126 vegades. 120 vegades s'usa la primera persona del singular com a morfema buit i 6 s'usa amb el morfema o. Per tant, la gran majoria (95'25%) usen la primera persona del singular com a morfema buit i podem veure com no hi ha un gran canvi.

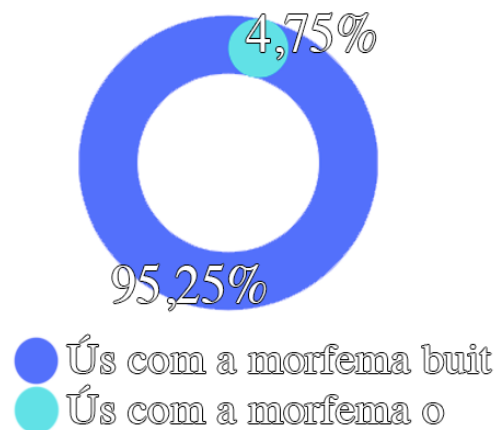

Figura 21. Realització de la primera persona del singular.

Fent referència a la realització de la primera persona del singular com a morfema buit (malgrat que en tenim poques ocurrències) sembla que no hi ha un canvi. En aquest cas sembla que la variació no depèn de cap factor ja que els resultats són pocs significatius. Ho podem comprovar a les figures 22, 23, 24 i 25, que mostren els resultats de les ANOVA segons el parlant, el gènere, la localitat i la dominància lingüística.

Ídem 1. Estudis Annova

ANOVA					
PAST	Suma de cuadrados	gl	Media cuadrática	F	Sig.
Entre grupos	.012	1	.012	.132	.717
Dentro de grupos	21.537	233	.092		
Total	21.549	234			

Figura 22. ANOVA sobre la realització de la primera persona del singular com a morfema buit segons parlant.

ANOVA					
PAST	Suma de cuadrados	gl	Media cuadrática	F	Sig.
Entre grupos	.602	1	.602	6.701	.010
Dentro de grupos	20.947	233	.090		
Total	21.549	234			

Figura 23. ANOVA sobre la realització de la primera persona del singular com a morfema buit segons gènere.

ANOVA					
PAST	Suma de cuadrados	gl	Media cuadrática	F	Sig.
Entre grupos	3.457	17	.203	2.439	.002
Dentro de grupos	18.092	217	.083		
Total	21.549	234			

Figura 24. ANOVA sobre la realització de la primera persona del singular com a morfema buit segons localitat.

ANOVA					
PAST	Suma de cuadrados	gl	Media cuadrática	F	Sig.
Entre grupos	.295	1	.295	3.232	.074
Dentro de grupos	21.254	233	.091		
Total	21.549	234			

Figura 25. ANOVA sobre la realització de la primera persona del singular com a morfema buit segons dominància.

5.4 Ús del passat simple o del passat perifràstic

Si ens referim a realització del ús del passat simple envers al passat perifràstic trobam que apareix 236 vegades. 24 són un ús del passat simple i 212 són un ús del passat perifràstic. Per tant, la majoria (89,83%) són *ús del passat perifràstic* i sembla que sí que hi ha un canvi ja que podem observar un molt poc ús del *passat simple* (10,17%).

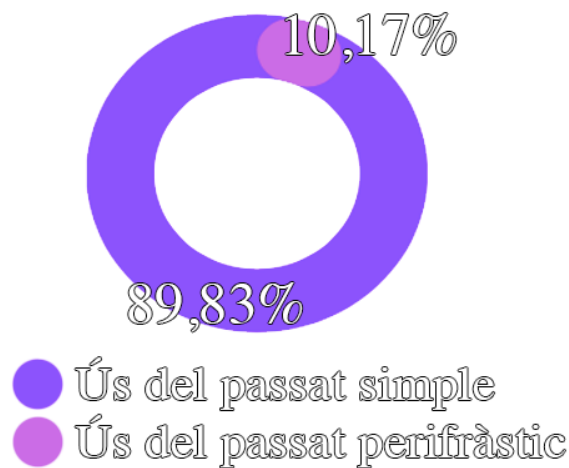

Figura 26. Gràfic sobre l'ús del passat simple envers a l'ús del passat perifràstic.

Fent referència a la realització de l'ús del passat simple envers al passat perifràstic (malgrat que en tenim poques ocurrencies) sembla que hi ha un canvi. En aquest cas sembla que la variació no depèn de cap factor ja que els resultats són pocs significatius. Ho podem comprovar a les figures 27, 28, 29 i 30, que mostren els resultats de les ANOVA segons el parlant, el gènere, la localitat i la dominància lingüística.

ANOVA					
PAST	Suma de cuadrados	gl	Media cuadrática	F	Sig.
Entre grupos	3.457	17	.203	2.439	.002
Dentro de grupos	18.092	217	.083		
Total	21.549	234			

Figura 27. ANOVA sobre la realització de la primera persona del singular com a morfema buit segons parlant.

ANOVA					
PAST	Suma de cuadrados	gl	Media cuadrática	F	Sig.
Entre grupos	.012	1	.012	.132	.717
Dentro de grupos	21.537	233	.092		
Total	21.549	234			

Figura 28. ANOVA sobre la realització de la primera persona del singular com a morfema buit segons gènere.

ANOVA					
PAST	Suma de cuadrados	gl	Media cuadrática	F	Sig.
Entre grupos	.602	1	.602	6.701	.010
Dentro de grupos	20.947	233	.090		
Total	21.549	234			

Figura 29. ANOVA sobre la realització de la primera persona del singular com a morfema buit segons localitat.

ANOVA					
PAST	Suma de cuadrados	gl	Media cuadrática	F	Sig.
Entre grupos	.295	1	.295	3.232	.074
Dentro de grupos	21.254	233	.091		
Total	21.549	234			

Figura 30. ANOVA sobre la realització de la primera persona del singular com a morfema buit segons dominància.

6. Discussió

Tal com hem comentat a la introducció, diversos estudis han posat de manifest que el català mallorquí està patint un procés d'anivellament respecte a l'estàndard oriental central (Radatz 2007), tot i que, alhora, s'ha considerat que el català mallorquí és un dels dialectes més conservadors de la llengua catalana.

En el nostre estudi podem comprovar que, si bé en alguns fenòmens morfosintàctics s'està produint aquest anivellament, no és així en tots els casos.

Així, hem comprovat que, dels quatre fenòmens analitzats, un està en procés de canvi (pas de *som* a *soc*), un sembla que ja ha canviat (ús del passat perifràstic en comptes del passat simple) i els altres dos encara es mantenen amb la forma tradicional.

Així, quant a la forma de la primera persona de *ser*, la majoria de les ocurrencies observades a les entrevistes (concretament, el 61,29%) corresponen a *soc* en comptes de *som*, que és la forma tradicional mallorquina (38,7%). Sembla, doncs, que hi ha un canvi, tot i que *som* manté un ús prou elevat. Aquest canvi, però, no depèn ni de la llengua dominant del parlant, ni de la localització ni del gènere del parlant. Això sembla contradir la idea que les dones joves i la

capital són pols de canvi lingüístic. En aquest sentit, cal dir que el nombre d'ocurrències obtingudes no és gaire elevat i, per tant, creiem que seria necessari un estudi més ampli sobre la qüestió per poder corroborar la tendència.

Pel que fa a la vocal temàtica en la primera i segona persona del plural (o persones 4 i 5), vam observar que la majoria manté la forma tradicional mallorquina: així, un 90,57% usen la vocal temàtica *a*. Sembla que l'ús de la vocal temàtica *e* existeix, però no és gaire freqüent i, en aquest cas, sí que el canvi (o l'ús), encara que reduït depèn de la llengua dominant (castellà) i de la procedència (Palma).

En relació amb la desinència de la primera persona del present d'indicatiu, hem pogut comprovar que la majoria de les ocurrències presenten la forma tradicional mallorquina, amb la desinència *ø* (correspon al 95,25% de les ocurrències. No hi ha, doncs, un gran canvi, i els casos en què es produeix desinència *-o* sembla que només depenen del parlant. Tanmateix, creiem que seria interessant analitzar, en aquest sentit, mostres de text escrit, ja que sembla que alguns parlants més joves perceben la desinència *-o* com a marca de formalitat i l'empren en textos escrits, sobretot acadèmics. Caldria, un cop més, ampliar l'estudi per poder extreure conclusions més clares sobre aquest fenomen.

Finalment, pel que fa a l'ús del passat simple, trobam que la gran majoria d'ocurrències de verbs que admetrien el passat simple o el perifràstic corresponen al passat perifràstic (89,83%). En aquest sentit, podem confirmar que és una forma ja habitual en català mallorquí i que el passat simple està esdevenint residual.

En definitiva, l'estudi ens mostra com, en alguns fenòmens, com la primera persona del present de *ser*, el català de Mallorca està en un procés de canvi, amb un anivellament envers el català oriental central. També s'ha produït aquest anivellament en el cas del passat perifràstic, probablement perquè el canvi es va iniciar abans, però no sembla que estigui gaire avançat en els altres dos fenòmens analitzats.

7. Conclusions

En aquest estudi s'ha agafat una mostra total de 18 entrevistats per a poder endevinar si existeix o no un pèrdua gradual del dialecte de Mallorca pel que fa a quatre fenòmens de morfosintaxi verbal. Primer de tot s'ha fet una recerca de les característiques pròpies del català de Mallorca i s'han especificat els ítems a estudiar. Un cop determinats aquests fenòmens, es va crear una entrevista en què s'elicitaven de forma explícita diverses formes corresponents a cadascun. Aquesta entrevista, que es va fer amb cadascun dels entrevistats, es va posar en relació amb quatre variables independents: la llengua dominant dels participants –determinada a partir del *Bilingual Language Profile: català-castellà* (Birdson, Gerken i Amengual 2012)– el gènere declarat i la procedència (Palma o fora de Palma).

Els resultats obtinguts mostren que, com ja han fet notar diversos estudis (Radatz 2007, Ramsburg 2022), hi ha algunes formes lingüístiques mallorquines que estan en retrocés, a favor de formes pertanyents al català oriental central, com pot ser la primera persona del verb *ser*. Tanmateix, no és així en tots els casos: es mantenen de manera molt clara, almenys oralment, la vocal temàtica /á/ i el morfema \emptyset per a la primera persona del present d'indicatiu.

Certament, l'estudi presenta limitacions, i és per això que considerem que podria no ser del tot significatiu: així, per raons de temps i de possibilitats dels entrevistats, només es va poder fer l'enquesta a 18 persones. Caldria, doncs, ampliar la mostra de població i també el nombre d'ocurrències de cada fenomen a les entrevistes per poder copsar de manera més fidel la realitat dels parlants joves de Mallorca en relació amb certes qüestions morfosintàctiques.

En definitiva, podem dir que, tot i que sembla que sí que hi ha un cert procés d'anivellament del català de Mallorca cap al català oriental central, no podem parlar, encara, d'un procés avançat, almenys en l'àmbit morfosintàctic. Esperem, però, poder desenvolupar més recerca en el futur per poder confirmar o rebatre les dades obtingudes en aquesta primera aproximació.

8. Referències bibliogràfiques

- Ballerman, D. i Melià, J. (2010). La llengua catalana a les Illes Balears i les percepcions dels nousvinguts. *Journal of Catalan Studies*, 13, 269-295. Disponible a: <http://anglo-catalan.org/oldjocs/13/Articles%20i%20Reviews/Versio%20pdf/11%20Ballerman%20Melia.pdf>
- Birdsong, D.; Gertken, L.M. i Amengual, M. (2012). *Bilingual Language Profile: An Easy-to-Use Instrument to Assess Bilingualism*. COERLL, University of Texas Austin. Recuperat de: http://sites.la.utexas.edu/bilingual/files/2018/02/BLP_CATALÀ-ESPANYOL.pdf.
- Castell, X., Melià, J. i Vanrell, M.M. (2021). Usos lingüístics i consum cultural en català dels joves de les Illes Balears: tres fonts de dades en relació. *Treballs de sociolingüística catalana*, 31, 165-190. <https://raco.cat/index.php/TSC/article/view/386909/480308>
- Defior, B. (2017). Les llengües a les Illes Balears, a: Melià, J. i Vanrell, M. M. (coord.). *Enquesta d'usos lingüístics a les Illes Balears 2014. Anàlisi (57-76)*. Conselleria de Cultura, Participació i Esports del Govern de les Illes Balears; Universitat de les Illes Balears; Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.
- Melià, J. (2014). La pertinença lingüística: el cas de les Illes Balears. *Treballs de Sociolingüística Catalana*, 24, 241-266.
- Miralles, J. i Iturraspe, A (2008). Opinions i actituds envers el català dels estrangers d'origen europeu residents al Pla de Mallorca. *Treballs de Sociolingüística Catalana*, 18, 143-57. <https://raco.cat/index.php/TSC/article/view/38708>.
- Radatz, H.I. (2007). De la Mallorca preturística a la moderna. La desdialectalització del català de Mallorca. *Els Marges: revista de llengua i literatura*, 81, 29-41. <https://raco.cat/index.php/Marges/article/view/142105/193633>.
- Ramsburg, J. (16 d'abril de 2022). The maintenance of Majorcan Catalan (presentació oral). 18th Colloquium of the North-American Catalan Society (NACS, University of Massachusetts Amherst).

- Ramsburg, J. (2022). *Negotiating language change at the periphery: Language contact and the maintenance of the Majorcan Catalan lexicon* (dissertation prospectus). University of Minnesota-Twin Cities.
- Taberner, C. M. (1999). *La llengua catalana a Mallorca. Segle XVIII i primer terç del XIX* (Tesi doctoral). Doctoral dissertation, Universitat de Barcelona).
- Veny J. i Massanell, M. (2012). *Dialectologia catalana*. UOC.
- Veny, J. i Massanell, M. (2015). *Dialectologia catalana: aproximació pràctica als parlars catalans*. Moll.

9. ANNEXOS

9.1 Annex 1. Entrevistes

ENTREVISTAT: 1	<i>GÈNERE: Femení</i>	<i>LOCALITAT: Son Servera</i>
Bilingual: CASTELLANOPARLANT (-81)		
Enllaç: https://youtu.be/UKIOf5V140g		
Característiques Lingüístiques		
Element a estudiar:	<i>Quantitat de vegades element 1.</i>	<i>Quantitat de vegades element 2.</i>
Primera persona del verb ser. <i>Som (1) / Soc (2)</i>	0	1
Manteniment de la vocal temàtica -a- en certes formes de la primera conjugació <i>Cantam (1) / cantem (2)</i>	15	0
Realització de la primera persona del singular com a morfema buit. <i>Cant (1) / Canto (2)</i>	1	3
Ús del passat perifràstic en comptes del passat simple. <i>aní, anares, anà (1) / vaig anar, vas anar, va anar (2)</i>	0	16

ENTREVISTAT: 2	<i>GÈNERE: Masculí</i>	<i>LOCALITAT: PALMA</i>
Bilingual: CATALANOPARLANT +5		
Enllaç: https://youtu.be/l3zBRk0GcDo		
Característiques Lingüístiques		
Element a estudiar:	<i>Quantitat de vegades element 1.</i>	<i>Quantitat de vegades element 2.</i>
Primera persona del verb ser. <i>Som (1) / Soc (2)</i>	2	0
Manteniment de la vocal temàtica -a- en certes formes de la primera conjugació <i>Cantam (1) / cantem (2)</i>	17	0

Realització de la primera persona del singular com a morfema buit. Cant (1) / Canto (2)	7	0
Ús del passat perifràstic en comptes del passat simple. <i>aní, anares, anà</i> (1) / <i>vaig anar, vas anar, va anar</i> (2)	1	19

ENTREVISTAT: 3	<i>GÈNERE: Masculí</i>	<i>LOCALITAT: Son Servera</i>
Bilingual: CATALANOPARLANT +22		
Enllaç: https://youtu.be/ouUdwdWIR14		
Característiques Lingüístiques		
Element a estudiar:	<i>Quantitat de vegades element 1.</i>	<i>Quantitat de vegades element 2.</i>
Primera persona del verb ser. <i>Som</i> (1) / <i>Soc</i> (2)	0	1
Manteniment de la vocal temàtica -a- en certes formes de la primera conjugació <i>Cantam</i> (1) / <i>cantem</i> (2)	11	0
Realització de la primera persona del singular com a morfema buit. Cant (1) / Canto (2)	8	0
Ús del passat perifràstic en comptes del passat simple. <i>aní, anares, anà</i> (1) / <i>vaig anar, vas anar, va anar</i> (2)	0	13

ENTREVISTAT: 4	<i>GÈNERE: Femení</i>	<i>LOCALITAT: Palma</i>
Bilingual: CASTELLANOPARLANT -105		
Enllaç: https://youtu.be/U4aCxV1j6hl		
Característiques Lingüístiques		
Element a estudiar:	<i>Quantitat de vegades element 1.</i>	<i>Quantitat de vegades element 2.</i>

Primera persona del verb ser. <i>Som (1) / Soc (2)</i>	0	5
Manteniment de la vocal temàtica -a- en certes formes de la primera conjugació <i>Cantam (1) / cantem (2)</i>	14	1
Realització de la primera persona del singular com a morfema buit. <i>Cant (1) / Canto (2)</i>	5	0
Ús del passat perifràstic en comptes del passat simple. <i>aní, anares, anà (1) / vaig anar, vas anar, va anar (2)</i>	0	9

ENTREVISTAT: 5	<i>GÈNERE: Femení</i>	<i>LOCALITAT: Palma</i>
Bilingual: CASTELLANOPARLANT -61		
Enllaç: https://youtu.be/4_fL5SNk9x4		
Característiques Lingüístiques		
Element a estudiar:	<i>Quantitat de vegades element 1.</i>	<i>Quantitat de vegades element 2.</i>
Primera persona del verb ser. <i>Som (1) / Soc (2)</i>	0	6
Manteniment de la vocal temàtica -a- en certes formes de la primera conjugació <i>Cantam (1) / cantem (2)</i>	11	3
Realització de la primera persona del singular com a morfema buit. <i>Cant (1) / Canto (2)</i>	5	0

Ús del passat perifràstic en comptes del passat simple. <i>aní, anares, anà (1) / vaig anar, vas anar, va anar (2)</i>	3	8
--	---	---

ENTREVISTAT: 6	<i>GÈNERE:Femení</i>	<i>LOCALITAT: Palma</i>
Bilingual: CATALANOPARLANT +4		
Enllaç: https://youtu.be/RY_tY-q3cJY		
Característiques Lingüístiques		
Element a estudiar:	<i>Quantitat de vegades element 1.</i>	<i>Quantitat de vegades element 2.</i>
Primera persona del verb ser. <i>Som (1) / Soc (2)</i>	0	1
Manteniment de la vocal temàtica -a- en certes formes de la primera conjugació <i>Cantam (1) / cantem (2)</i>	12	0
Realització de la primera persona del singular com a morfema buit. <i>Cant (1) / Canto (2)</i>	7	0
Ús del passat perifràstic en comptes del passat simple. <i>aní, anares, anà (1) / vaig anar, vas anar, va anar (2)</i>	3	8

ENTREVISTAT: 7	<i>GÈNERE:Masculí</i>	<i>LOCALITAT:Manacor</i>
Bilingual: CATALANOPARLANT +86		
Enllaç: https://youtu.be/8_H-BO9mnXI		
Característiques Lingüístiques		

Element a estudiar:	Quantitat de vegades element 1.	Quantitat de vegades element 2.
Primera persona del verb ser. <i>Som (1) / Soc (2)</i>	1	0
Manteniment de la vocal temàtica -a- en certes formes de la primera conjugació <i>Cantam (1) / cantem (2)</i>	9	0
Realització de la primera persona del singular com a morfema buit. <i>Cant (1) / Canto (2)</i>	5	0
Ús del passat perifràstic en comptes del passat simple. <i>aní, anares, anà (1) / vaig anar, vas anar, va anar (2)</i>	0	9

ENTREVISTAT: 8	<i>GÈNERE:Femení</i>	<i>LOCALITAT: Manacor</i>
Bilingual: CATALANOPARLANT +90		
Enllaç: https://youtu.be/PxexZmCXGAw		
Característiques Lingüístiques		
Element a estudiar:	Quantitat de vegades element 1.	Quantitat de vegades element 2.
Primera persona del verb ser. <i>Som (1) / Soc (2)</i>	2	0
Manteniment de la vocal temàtica -a- en certes formes de la primera conjugació <i>Cantam (1) / cantem (2)</i>	7	0
Realització de la primera persona del singular com a morfema buit.	8	0

Cant (1) / Canto (2)		
Ús del passat perifràstic en comptes del passat simple. <i>aní, anares, anà (1) / vaig anar, vas anar, va anar (2)</i>	1	10

ENTREVISTAT: 9	<i>GÈNERE:Femení</i>	<i>LOCALITAT: Manacor</i>
Bilingual: CATALANOPARLANT +79		
Enllaç: https://youtu.be/P8VDuKCGWrQ		

Característiques Lingüístiques		
Element a estudiar:	<i>Quantitat de vegades element 1.</i>	<i>Quantitat de vegades element 2.</i>
Primera persona del verb ser. <i>Som (1) / Soc (2)</i>	1	0
Manteniment de la vocal temàtica -a- en certes formes de la primera conjugació <i>Cantam (1) / cantem (2)</i>	8	0
Realització de la primera persona del singular com a morfema buit. <i>Cant (1) / Canto (2)</i>	9	0
Ús del passat perifràstic en comptes del passat simple. <i>aní, anares, anà (1) / vaig anar, vas anar, va anar (2)</i>	1	11

ENTREVISTAT: 10	<i>GÈNERE:Masculí</i>	<i>LOCALITAT:Son Servera</i>
Bilingual: CATALANOPARLANT +59		
Enllaç: https://youtu.be/WCFWHWB5IS0		
Característiques Lingüístiques		
Element a estudiar:	<i>Quantitat de vegades element</i>	<i>Quantitat de vegades element</i>

	1.	2.
Primera persona del verb ser. <i>Som (1) / Soc (2)</i>	1	0
Manteniment de la vocal temàtica -a- en certes formes de la primera conjugació <i>Cantam (1) / cantem (2)</i>	8	0
Realització de la primera persona del singular com a morfema buit. <i>Cant (1) / Canto (2)</i>	9	0
Ús del passat perifràstic en comptes del passat simple. <i>aní, anares, anà (1) / vaig anar, vas anar, va anar (2)</i>	3	11

ENTREVISTAT: 11	<i>GÈNERE:Masculí</i>	<i>LOCALITAT:Son Servera</i>
Bilingual: CATALANOPARLANT +32		
Enllaç: https://youtu.be/nPsuk4tQff0		
Característiques Lingüístiques		
Element a estudiar:	<i>Quantitat de vegades element 1.</i>	<i>Quantitat de vegades element 2.</i>
Primera persona del verb ser. <i>Som (1) / Soc (2)</i>	0	2
Manteniment de la vocal temàtica -a- en certes formes de la primera conjugació <i>Cantam (1) / cantem (2)</i>	10	0
Realització de la primera persona del singular com a morfema buit. <i>Cant (1) / Canto (2)</i>	7	2

Ús del passat perifràstic en comptes del passat simple. <i>aní, anares, anà (1) / vaig anar, vas anar, va anar (2)</i>	1	12
--	---	----

ENTREVISTAT: 12	<i>GÈNERE: Masculí</i>	<i>LOCALITAT: Son Servera</i>
------------------------	------------------------	-------------------------------

Bilingual: CATALANOPARLANT +54

Enllaç: <https://youtu.be/fq838wH7uiQ>

Característiques Lingüístiques

Element a estudiar:	<i>Quantitat de vegades element 1.</i>	<i>Quantitat de vegades element 2.</i>
Primera persona del verb ser. <i>Som (1) / Soc (2)</i>	0	1
Manteniment de la vocal temàtica -a- en certes formes de la primera conjugació <i>Cantam (1) / cantem (2)</i>	13	0
Realització de la primera persona del singular com a morfema buit. <i>Cant (1) / Canto (2)</i>	6	0
Ús del passat perifràstic en comptes del passat simple. <i>aní, anares, anà (1) / vaig anar, vas anar, va anar (2)</i>	0	11

ENTREVISTAT: 13	<i>GÈNERE: Masculí</i>	<i>LOCALITAT: Son Servera</i>
------------------------	------------------------	-------------------------------

Bilingual: CATALANOPARLANT +48

Enllaç: <https://youtu.be/NlyjpyoWV4E>

Característiques Lingüístiques

Element a estudiar:	Quantitat de vegades element 1.	Quantitat de vegades element 2.
Primera persona del verb ser. <i>Som (1) / Soc (2)</i>	1	0
Manteniment de la vocal temàtica -a- en certes formes de la primera conjugació <i>Cantam (1) / cantem (2)</i>	9	0
Realització de la primera persona del singular com a morfema buit. <i>Cant (1) / Canto (2)</i>	6	1
Ús del passat perifràstic en comptes del passat simple. <i>aní, anares, anà (1) / vaig anar, vas anar, va anar (2)</i>	0	13

ENTREVISTAT: 14	<i>GÈNERE: Femení</i>	<i>LOCALITAT: Palma de Mallorca</i>
Bilingual: CATALANOPARLANT +72		
Enllaç: https://youtu.be/poGNhSm0lcg		
Característiques Lingüístiques		
Element a estudiar:	Quantitat de vegades element 1.	Quantitat de vegades element 2.
Primera persona del verb ser. <i>Som (1) / Soc (2)</i>	1	0
Manteniment de la vocal temàtica -a- en certes formes de la primera conjugació <i>Cantam (1) / cantem (2)</i>	12	0

Realització de la primera persona del singular com a morfema buit. Cant (1) / Canto (2)	7	0
Ús del passat perifràstic en comptes del passat simple. <i>aní, anares, anà</i> (1) / <i>vaig anar, vas anar, va anar</i> (2)	1	14

ENTREVISTAT: 15	<i>GÈNERE: Femení</i>	<i>LOCALITAT: Palma de Mallorca</i>
------------------------	-----------------------	-------------------------------------

Bilingual: CASTELLANOPARLANT -5

Enllaç: <https://youtu.be/U30cx8DpLz4>

Característiques Lingüístiques

Element a estudiar:	<i>Quantitat de vegades element 1.</i>	<i>Quantitat de vegades element 2.</i>
Primera persona del verb ser. <i>Som</i> (1) / <i>Soc</i> (2)	1	1
Manteniment de la vocal temàtica -a- en certes formes de la primera conjugació <i>Cantam</i> (1) / <i>cantem</i> (2)	9	0
Realització de la primera persona del singular com a morfema buit. Cant (1) / Canto (2)	7	0
Ús del passat perifràstic en comptes del passat simple. <i>aní, anares, anà</i> (1) / <i>vaig anar, vas anar, va anar</i> (2)	1	16

ENTREVISTAT: 16	<i>GÈNERE: Masculí</i>	<i>LOCALITAT: Palma de Mallorca</i>
------------------------	------------------------	-------------------------------------

Bilingual: CASTELLANOPARLANT -78

Enllaç: <https://youtu.be/PMopgR5AlvQ>

Característiques Lingüístiques

Element a estudiar:	Quantitat de vegades element 1.	Quantitat de vegades element 2.
Primera persona del verb ser. <i>Som (1) / Soc (2)</i>	0	1
Manteniment de la vocal temàtica -a- en certes formes de la primera conjugació <i>Cantam (1) / cantem (2)</i>	7	11
Realització de la primera persona del singular com a morfema buit. <i>Cant (1) / Canto (2)</i>	7	0
Ús del passat perifràstic en comptes del passat simple. <i>aní, anares, anà (1) / vaig anar, vas anar, va anar (2)</i>	8	11

ENTREVISTAT: 17

GÈNERE: *Femení*

LOCALITAT: *Palma de Mallorca*

Bilingual: CATALANOPARLANT +69

Enllaç: <https://youtu.be/XfhzJhIPbO4>

Característiques Lingüístiques

Element a estudiar:	Quantitat de vegades element 1.	Quantitat de vegades element 2.
Primera persona del verb ser. <i>Som (1) / Soc (2)</i>	0	2

Manteniment de la vocal temàtica -a- en certes formes de la primera conjugació Cantam (1) / cantem (2)	9	0
Realització de la primera persona del singular com a morfema buit. Cant (1) / Canto (2)	8	0
Ús del passat perifràstic en comptes del passat simple. <i>aní, anares, anà (1) / vaig anar, vas anar, va anar (2)</i>	1	14

ENTREVISTAT: 18	<i>GÈNERE:Masculí</i>	<i>LOCALITAT: Son Servera</i>
Bilingual: CASTELLANOPARLANT -117		
Enllaç: https://youtu.be/FtidEj6QFb8		
Característiques Lingüístiques		
Element a estudiar:	<i>Quantitat de vegades element 1.</i>	<i>Quantitat de vegades element 2.</i>
Primera persona del verb ser. <i>Som (1) / Soc (2)</i>	0	1
Manteniment de la vocal temàtica -a- en certes formes de la primera conjugació Cantam (1) / cantem (2)	11	5
Realització de la primera persona del singular com a morfema buit. Cant (1) / Canto (2)	8	0
Ús del passat perifràstic en comptes del passat simple. <i>aní, anares, anà (1) / vaig anar, vas anar, va anar (2)</i>	0	7

9.1 Annex 2. Guió de l'entrevista

Demandar una presentació: Buscam que l'entrevistat empri la primera persona del verb ser.

Primer de tot m'agradaria que et presentessis: qui ets?

1. Na Maria és una gran amant dels animals.

Jo....

Primera persona del singular. En aquest apartat buscam que l'entrevistat passi les següents oracions a la primera persona del singular, és a dir jo, amb la finalitat de trobar si realitza la primera persona del singular com a morfema buit o si empra el morfema -o.

Nosaltres els dissabtes dematins agafam la bicicleta i ens anam a fer voltes.

Els dissabtes dematins agaf la bicicleta i me'n vaig a fer voltes.

Quan van a la discoteca els hi agrada molt ballar.

Considera que prendre el sol sense cremar-se és molt saludable.

Els pensen que el millor equip de futbol és el Mallorca.

Els agrada aixecar-se amb un somriure i anar a l'escola a veure els infants.

Manteniment de la vocal temàtica -a- en certes formes de la primera conjugació. En aquest apartat buscam averiguar si l'entrevistat manté la vocal temàtica -a- en certes formes de la primera conjugació. Per fer-ho primer ha d'explicar que fa habitualment amb la família els caps de setmana i després ha de transformar les següents oracions a la primera i segona persona del plural.

Explica què feu habitualment amb la família quan sortiu el cap de setmana.

anam... fem... menjam....

Completa aquestes frases:

1. Tu, quan t'aixeques al matí, vas al bar amb els amics.

Voltros, quan....

Noltros, quan...

Quan m'aixeco al matí vaig al bar amb els amics.

Voltros, quan....

Noltros, quan...

Els dissabtes dematins anam a córrer per la platja amb amics i amigues.

Cada dia he de fer les tasques corresponents.

Tenc tants dies per anar a la casa de Cala Millor que al final no hi vaig mai.

Els caps de setmana m'agrada visitar el zoo amb els amics.

Present l'exposició de forma clara i entenedora.

Arrib tard quan m'estresso per algun fet que m'importa.

Tenc tantes ganes de jugar a tennis que crec que hi aniré demà.

La setmana que ve aniré a fer voltes per Sant Llorenç.

M'agrada fer voltes per Sa Coma amb el cotxe.

(frases de distracció - primera/segons persona del plural de verbs de la 2a i 3a conjugació, primera persona del singular de verbs coma ara *fer, anar, tenir*)

Realització de la primera persona del singular com a morfema buit. En aquest apartat volem averiguar si empren la primera persona del singular com a morfema buit, per fer-ho, l'entrevistat ha de dir exactament el que està fent l'entrevistador.

- ‘‘M’agradaria que em diguessis que estic fent exactament’’;

Primer de tot em poso a botar -> jo bot, tu botes, ell bota etcétera.

Després em poso a cantar-> jo cant, tu cantes, ell canta.

A continuació em poso a pensar: -> jo pens, tu penses, ell pensa etcétera.

Ús del passat perifràstic envers del passat simple: Finalment, en aquest apartat, buscam averiguar, principalment, si l’entrevistat emprà l’ús del passat perifràstic o del passat simple. Per fer-ho ha de transformar les següents oracions al temps passat que l’entrevistador comunicui en cada cas i comentar què va fer ahir o contar alguna anècdota del passat.

Elegir entre contar el que vas fer ahir o contar una anècdota graciosa del passat.

Què vas fer ahir?

Em pots contar una anècdota graciosa del passat?

M’acab de banyar a la piscina i trobo que esta molt freda.

Ahir...

Avui heu anat a una caleta desconeguda per Costa dels Pins.

Ahir voltros...

Tu acabes de fer totes les feines que tenia pendents de l’Universitat.

Ahir tu...

Avui aniré a fer una volta amb la motocicleta i veure la mar..

La setmana passada jo...

Em poso l’equipació i m’en vaig a jugar a futbol amb els amics.

Ahir jo...

Avui vaig a passejar el ca i a fer un gelat.

La setmana passada...

Noltros anam a la muntanya amb uns amics per a fer una bona excursió.

Ahir nosaltres...

Voltros estau molt ocupats perquè heu d'acabar totes les feines que teniu pendents.

Els es posen a mirar la televisió perquè els hi agrada aquest programa.

Ahir ells...

Els es posen a estudiar per a l'examen de demà.

Ahir ells...